

Пуҗлансассӑн **П**-пала
Шутсӑр кирлӗ япала.
Лав ҫинчи утта ялан
Унпала туртса ҫыхан.
Пуҗлансассӑн **Т**-пала
Пирӗн кӑмӑл тулмалла,
Тӗрлӗ халӑх асӗнче
Ҫак сӑмах ҫеҫ пулмалла.

Пуслӑх - гнёт, притужина (для пригнетания сена, соломы, снопов на возах).

Урок теми:

"Туслӑх вайӗ"

Урок эпиграфё:

«Туслӑх ылтӑнран та, кёмӗлрен те хаклӑ»

Словарь ёсё:

Тусла́х вайё – сила дружбы

Тимёртен ҫирёппи – крепче железа

Ҫил-та́вәлран вайли – сильнее урагана

Ҫапла хакланә – так ценили

Авалтанпах – издревле, с древних времен

Ватә асаттесем – прадеды

Кил-йыш - семья

Күршә-аршә – соседи

Ял-йыш – односельчане

Мирлĕ те туслă пурăннă – жили мирно и дружно
Хайсен ирĕкĕпе вăрçă-харкашу пуçарман – по
своей воле не начинали ссориться и враждовать
Чăвашсем хушшинче – среди чувашей
Пур çĕрте те – всюду, везде
Кÿршĕсемпе килĕштернĕшĕн, уçă кăмăлĕшĕн,
ĕçченлĕхĕшĕн хисеплеççĕ – уважают за
добрососедство, открытый характер и трудолюбие
Хайне кÿрентермен çынна чăваш яланах
тарават – с человеком, не обижавшим его, чувашаи
всегда доброжелательны и приветливы
Çур чунне çурса пама хатĕр – готовы поделиться
половиной своей души

Ыйтусемпе ёслесси:

- а) Чăвашсем авалтанпах туслăха мĕнле хакланă?**
- ă) Ытти халăхсемпе чăвашсем мĕнле пурăннă?**
- б) Халĕ чăвашсем аста-аста пурăнаççĕ?**
- в) Чăвашсем хушшинче мĕнле халăхсем пурăнаççĕ?**
- г) Чăвашсене ытти халăхсем мĕншĕн хисеплеççĕ?**

**Сылтам енне сәмахсен антонимәсене җырса тухәр.
Пёрремёш саспаллисене җүлтен аялалла вуласан ваттисен
сәмахё вуланё.**

**юрәхлә
япәх
җутә
хәрарәм
хура
ыран
әслә
пур
анлә
кәнтәр
сивё
җуллө
ёҗчен
уяр**

Ханӑхтарусемне ёслесси

**Ҫёр тенкё пул... ҫёр тус
пултӑр.**

Юлташ... юлташ пул –

Юлташ... үксе ан юл.

Пурнӑҫӑн илемё –

Ҫирёп туслӑх...

«Тусләх» сәмах ытти чөлхесенче мәнле илтәнет-ши?

Дружба

(вырәсла)

Дуслык
(тутарла)

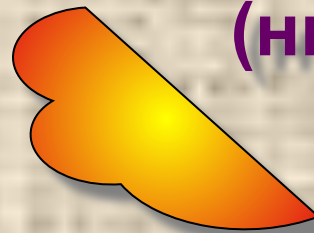
Тусләх
(чәвашла)

Friendship
(акәлчанла)

Freundschaft
(нимёсле)

Кану саманчѣ:

- Юнашар тӑракана йӑл кулатпӑр.
- Лайӑх кӑмӑллӑ ҫыннӑн пичӗ мӗнле?
Туса кӑтартӑр.
- Чунра йывӑр, начар кӑмӑллӑ ҫыннӑн
питне туса кӑтартӑр.
- Ачасем, алӑсем туслашма пултараҫҫӗ-ши?
- Юлташӑн алине тытӑр. Вӑл мӗнле туйӑм
ҫуратать? Мӗн каланӑ пулӑттӑр?
- Юлташӑн кӑмалӗ мӗн сарлакӑш, мӗн
ҫӗллӗш?
- Юлташпа мӗнле утӑмсемпе утатӑр?

Рифма тәрәх кирлә сәмах тупәр.

- а) Яланах пёрле сүлла
Эп сүреп унпа ... (на рыбалку).
- ә) Эп пелетеп хам та лайах,
Ман юлташ вәл шутсәр ... (хороший).
- б) Ун чәнах та ыра кәмәл,
Савәнпа мана та ... (легко).
- в) Ав унта үсет сар тыра,
Ман юлташ епле сав ... (хорошо).
- г) Е суратпәр иккән вутә,
Пустаратпәр типә ... (сено).

Ваттисен сӓмахӓсене тупӓр.

Тус пулсан **мул та пур.**

Ҷӓр сум пуличчен **Ҷӓр тус пултӓр.**

Тусу Ҷук пулсан тупма тӓрӓш, тупсан –
упрама тӓрӓш.

УкҶапа пуйиччен **туспа пуй.**

Ҷӓнӓ тус тупсан та, **киввине ан ман.**

Туслӓха сутӓн **илеймӓн.**

Туслӓхра – **вӓй.**

1. Тест ирттересси:

1. Тёрёс мар сáмах майлашáвне кáтартáр.

- 1) шанчáклá тус
- 2) юлташсáр сын
- 3) хитре ача
- 4) сывáх тáван
- 5) туслá тус

1. Тёрёс йёркеленё предложенисене палáртáр.

2. Манáн сывáх юлташ шукулта вёренет.
3. Юлташ сывáх вёренет манáн шукулта.
4. Вёренет сывáх манáн шукулта юлташ.
5. Шукулта манáн сывáх юлташ вёренет.

3. Тёрёс кусарáр.

• тус	а) родственник
• тáван	á) красивый
• шанчáклá	б) друг
• сывáх	в) синеглазый
• туслá	г) верный
• хитре	д) дружный
• кáвак куслá	е) близкий

Синквейн (5 йёркеллэ рифмәсәр сәвә)

- Япала ячә -

юлташсем.

- 2 паллә ячә -

шанчәклә, таса чәреллә.

- 3 глагол -

тунсәхләсә, аса иләсә, пуләшәсә

- Предложени –

Йывәр самантра пәр-пәрне алә паракансем.

- Пётәмлетү сәмахә -

тусләх.

ТУСЛАХ

тус-юлташ

атте-анне

тăван

кўршĕ

чĕр чун

кёнеке

шанчăклă

сăпайлă

ăслă

хаклă

лăпкă

вăйлă

лайăх

çирĕп

шыра

туп

упра

мухтан

савăн

Тусу çук пулсан тупма тăрăш, тупсан – упрама тăрăш.

пуянлăх

Песня группы "Барбарики"
ДРУЗЬЯ (ДРУЖБА)

**Ўкерчёкре эсир мён куратър?
Ун тәрәх мён каланә
пулаттър?**

Килти ёс:
Сочинени.
«Тусләх вайё».